

„*Abhoz, hogy valaki éljen, égnie kell, fókusszá kell lennie (...)*”

Tisztelt Akadémikus úr, Főtitkár úr, tisztelt Akadémikus társaim, kedves Vendégeink!

Szeretettel köszöntöm Önöket Csáji Attila *Villanások a múltból és a jelenből* című kiállításán.

A bevezető mondatomban *Hamvas Béla* filozófust idéztem, aki ismerte és magas szinten értelmezte Csáji Attila művészetét.

Csáji Attila személyében nemcsak a Magyar Művészeti Akadémia 2011-es köztestületté válásának egyik első alelnökét köszönhetjük, hanem egy olyan kiváló képzőművészt is, akinek a munkássága egyetemes és magyar nézőpontból nézve egyaránt kimagasló. Ehhez a nagy formátumú életpályához nem volt szükséges semmiről lemondania – hacsak nem a közmegegyezésesnek kikiáltott kánon kritika és gondolkodás nélküli, feltétlen elfogadásáról és csodálatáról. Ez az attitűd viszont, ha küzdelmesen, számos akadályon és sokszor magányosnak tűnő útkeresésen keresztül is, de elvezetett a valódi, egyedi, sajátosan „Csáji Attilá-s” művészi kiteljesedéshez. Mindahhoz, aminek az esszenciáját itt most láthatjuk.

Évmilliók, évezredek kultúrájára gyakran úgy tekintünk, mint a jelennek a múltban gyökerező mozdíthatatlan, szilárd tartóoszlopára. Csáji Attila számára is ez a kultúra egyik lehetséges értelmezése. De több is annál: „a közösség termékenyítő-élő szövete, talaja, amely továbbélését szellemileg biztosítja” – ahogyan ő maga fogalmaz. S valóban: az ember egyszerre teremthet egészen egyedit, és lehet a hagyomány folytatója, mint arra a *Villanások* itt kiállított munkái szolgálnak bizonyítékul.

Jelen tárlat az életmű viszonylag korai szakaszának *Jelrác*-sorozatától a legutóbbi idők lézermunkáiig terjed. Miközben felfoghatjuk lineárisnak az életmű ívét, érzékeljük a koncentrikusságot is, ahogy az Alkotó mindig a lényeg körül, azt célozva old meg egy, sosem csupán a művészet dimenziójában létező új problémát.

Munkásságának egyik központi gesztusa a **jelhagyás** és **jelírás**. Ebben egészen az emberiség kultúrájának gyökeréig nyúl vissza. Az ember mindig is mágikus ábrákat használt, ha valami fontos eseményre készült, kultikus helyet jelölt, vagy védeni szeretett volna valamit. Hitt ezek mágikus erejében, és tudta, melyiket milyen célra és hogyan használja, hogy a megfelelő hatást érje el vele. A mágikus jelek emlékeztették az embert a fizikainál magasabb rendű, spirituális világ létezésére, s annak a világnak a magasabb minőségű, világos törvényszerűségeire.

Elgondolkodtató, hogy míg mára az évezredes ősi jelek jelentésének jó része feledésbe merült, az örökkévalóság szempontjából nézve szemvillanásnyinál rövidebb időre tervezett emblémák, logók százaival, ezreivel találkozunk nap mint nap.

S van a jeleknél is ősi, mágikus anyagunk is, ez pedig a **fény**. A fény fizikai valóság, mely mély szimbolikus jelentéssel bír, a hozzá fűződő hiteknek és hiedelmeknek könyvtárnyi szakirodalma van. Az isteni világrend tökéletességét a világossággal fejezték ki elődeink. A nagyszerű gótikus katedrálisok, az építészettörténet csúcsteljesítményei a fényt téralkotó tényezővé teszik. Így tekint a fényre Csáji Attila is, amikor komponál. Ebbe a vonulatba illeszkednek legkülönlegesebb lézer alkotásai, melyek egyszerre reflektálnak a digitalizáció, a virtualitás megnövekedett jelentőségére és hordozzák magukban a világosság összes korábbi, szakrális jelentését. Csáji Attila e tekintetben mindig kora előtt járt: hiszen ő ilyen fókusszal készített műveket már az 1980-as években is!

Kedves Vendégeink!

Nagybőjtben vagyunk, húsvétra készülünk, s ez az időszak ugyanúgy a Fényhez visz közelebb minket, mint a karácsony előtti advent időszaka. A hosszú ősz és tél után növekvő belső és külső fények, e nagyformátumú életmű világossága kísérjen el minket idei ünnepi készülődésünkben!

Csáji Attila Akadémikus Úr!

Ön – a hamvasi útmutatás szerint - velünk *él*, nekünk lobog, *ég*, munkássága egész akadémiai művészközösségünk számára fontos *fókusz*.

Közelgő születésnapja, valamint e kiállítás alkalmából fogadja szeretettel a Magyar Művészeti Akadémia köszönetét, köszöntését és jókívánságait!

Isten éltesse sokáig – tündöklő fényben!